

Derde bijeenkomst van senior dierenartsen

John Akkermans

.....

Met een opkomst van 150 op de doelgroep van 800 seniorleden werd de derde bijeenkomst van senior-dierenartsen bijzonder goed bezocht. Deze werd evenals de beide voorgaande keren gehouden in Restaurant Boerderij Mereveld bij Utrecht en wel op 24 april jongstleden. Dagvoorzitter was collega J. Peelen. Een verslag van een informatieve en gezellige samenkomst.

In zijn openingswoord zei de algemeen directeur van de KNMVD H. Geertsen dat de belangstelling voor deze dag zeer goed is. Bovendien wordt het voorbeeld van de seniordierenartsen gevolgd. Sinds kort bestaat er ook een Jonge Leden Advies Forum dat volgens dezelfde formule als de senioren wil opereren. Tevens memoreerde hij dat er belangstelling bestaat voor georganiseerde reizen en voor de digitale vacaturebank die te raadplegen is voor zowel betaald als voor onbetaald werk. De KNMVD ontwikkeld voor één en ander een strategisch beleidsplan.

VOLKSGEZONDHEID

Prof. dr. F. van Knapen hield vervolgens een voordracht over 'Veterinaire Volksgezondheid toen, nu en straks'. Hij is hoogleraar aan de faculteit Diergeneeskunde en hoofd van de divisie Volksgezondheid en Voedselveiligheid van het Institute for Risk Assessment Sciences van de Universiteit Utrecht.

Volksgezondheid is altijd een wat vaag (grijs) gebied geweest tussen de medische en de veterinaire wetenschap. Het omvat gebieden als productie en verwerking van producten van dierlijke oorsprong, gezondheidsrisico's bij het houden van gezelschapsdieren en milieuaspecten bezien vanuit beide voorgaande punten.

Geprojecteerd tegen de geschiedenis heeft voedselveiligheid een aantal ontwikkelingsfasen gekend. In de achttiende en negentiende eeuw lag het accent op ziektebestrijding hetgeen meestal gebeurde door empirici, waaronder ook artsen. Hierbij kunnen we denken aan de bestrijding van veepest waardoor maar al te vaak de veestapel gedecimeerd werd. Ook aan de gezondheidstoestand van paarden, vooral aan die van het leger, werd de nodige aandacht besteed. Het waren de eeuwen van de oprichting van de veterinaire scholen. Vanaf 1900 kwam het accent te liggen op de vleeskeuring en dan meer speciaal op het vaststellen van besmettingen met zoönosen. Een en ander geschiedde volgens nationale regelgevingen.

Recent hebben de gezondheidswetenschappen fundament gekregen in de westerse welvarende landen en de Verenigde Staten. Volksgezondheid en voedselveiligheid worden gekoppeld aan gezonde diervoeding, aan dierenwelzijn en aan milieuaspecten. Ook nieuwe voedingsgewoonten

worden hierbij betrokken als de consumptie van 'novel food' (snel klaar) en 'slow food' (langzaam rijpen). Soms gaan we hierbij terug naar vroeger; wat gevraagd wordt produceren we.

De werkzaamheden van huidige keuringsdierenartsen veranderen. Zij hebben nieuwe taken erbij gekregen mede met het oog op onze exportpositie. Zij besteden meer aandacht aan de populatie en minder aan het individuele dier; zij zijn meer risico-analist en minder diagnosticus en meer gezondheidsonderzoeker dan klinisch patholoog. Keuring van individuele dieren wordt aan anderen overgelaten.

Er zijn nog genoeg gezondheidsproblemen waarbij gedacht moet worden aan salmonellose, campylobacteriose, toxoplasmose, infecties van *E. coli* en overdracht van antibioticaresistente bacteriën van dieren naar mensen. Een en ander wordt sterk overdreven waarbij Van Knapen als voorbeeld noemde de ziekenhuisbacterie MRSA (Meticilline Resistente *St. Aureus*). Het biotype dat bij de mens voorkomt, wijkt af van dat bij dieren (varkens).

Er bestaat veel miscommunicatie tussen de maatschappij en de artsen enerzijds en de veterinaire wereld

Prof. Frans van Knapen sprak tijdens de seniorendag over veterinaire volksgezondheid.

anderzijds. Hij wees hierbij op bedrog (overdreven angst aanwakkeren), histerie (hormonen in Amerikaans vlees terwijl in groenten meer hormonen voorkomen), manipulatie (toxische stoffen in diervoeders), politieke stellingname (men durft geen beslissingen te nemen), domheid (vlees van gevaccineerde dieren zou gevaarlijk zijn) en andere punten.

Ook ging hij in op de problematiek van grootschalige productie (industriële) versus kleinschalige (biologische dierhouderij). Hij stelde grootschalige productie is beheersbaar wat betreft voedsel, management, logistiek slachtproces, afvalverwerking, traceerbaarheid en borging ten aanzien van kwaliteit en veiligheid. We moeten hierbij ook denken aan huisvesting in flats waarbij aan een groot aantal maatschappelijke wensen kan worden voldaan. Nadelen van kleinschaligheid zijn geen geordende productieketen, geen registratie, risico's ten aanzien van het opnieuw optreden van zoonosen en vaak onbekende herkomst van het voer.

GENEESMIDDELEN- ONTWIKKELING

Na de lunch sprak D. Vergouwen over: 'De ontwikkeling van een geneesmiddel'. Hij heeft farmacologie gestudeerd en hij is vooral actief geweest op het gebied van management binnen Organon, zowel nationaal als internationaal. Momenteel is hij directeur van het Top Institute Food and Nutrition te Wageningen.

Hij gaf een schets van de eisen waaraan een nieuw (innovatief) geneesmiddel moet voldoen wil het op de markt komen. Het moet duidelijk beter zijn dan de bestaande middelen, het moet minder bijwerkingen hebben, niet toxisch zijn, gemakkelijk bij gebruik, stabiel bij bewaren en op een gestandaardiseerde manier kunnen worden bereid. Hij merkte op dat Organon in het verleden jaarlijks achttien tot twintig procent van de bedrijfswinst investeerde in onderzoek.

De ontwikkelingskosten zijn hoog. De investering in tijd ligt meestal tussen tien en twaalf jaar. Er moeten verschillende fasen worden doorlopen zoals een farmacologische (wat zijn de eigenschappen waarvoor wordt het gemaakt), de preklinische (testen op proefdieren, celcultures), de klinische (proefpersonen), de registratie (voldoet het product aan nationale en internationale kwaliteitseisen) en de acceptatie (hoe wordt het ontvangen op de markt). Steeds wordt bij het onderzoek gekeken naar factoren als absorptie, oplosbaarheid, activiteit en stabiliteit op de plaats in het lichaam waar het moet zijn, werkingsduur, excretiesnelheid en andere.

Slechts ongeveer één procent van de ontwikkelde farmaceutica komt op de markt. Bij twijfel tijdens het traject stopt men met onderzoek. Een apart punt is de patentering. Dit mag niet te vroeg gebeuren omdat men concurrenten op een idee kan brengen, maar ook niet te laat omdat een ander je dan voor kan zijn. De farmaceutische wereld is sterk rivaliserend.

Ingegaan werd ook op verschillen in attitude tussen universitaire en

industriële onderzoekers. Eerstgenoemde werken vaak alleen, hebben meestal geen commerciële belangstelling, creativiteit is de weg tot succes, publicatie van resultaten van onderzoek is belangrijk. Laatstgenoemde werken multidisciplinair, zijn programmatisch gericht op verkoop van producten en openbaarmaking van gegevens worden vaak afgeremd.

Tijdens de discussie werd het verwijt geuit dat de industrie geen belangstelling heeft voor het ontwikkelen van medicijnen tegen zeldzaam voorkomende ziekten en voorts weinig oog heeft voor afzet in derde wereldlanden. Gesteld werd dat de industrie hier niet voor is. Subsidiering moet komen van andere bronnen als nationale overheden of internationale organisaties (FAO, WHO).

Samenvattend kan gesteld worden dat het een leerzame dag is geweest, dat de stemming goed was en de locatie met zorg uitgekozen wat betreft bereikbaarheid en parkeermogelijkheid.

Dr. John Akkermans is seniordierenarts.

Hoewel de verhoudingen tegenwoordig anders liggen zijn vrouwen al langer goed vertegenwoordigd in het veterinaire beroep.